

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSR del. do SO Mirosław Major

Protokolant p.o. stażysty Anita Dziuba

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2015 r. w Poznaniu

odwołania **W. W.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

z dnia 21.11.2014 r., numer (...)

w sprawie **W. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o składki

1) oddała odwołanie,

2) zasądza od odwołującej na rzecz pozwanego kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. decyzją nr (...) z dnia 29 listopada 2014 r., znak: (...) na podstawie przepisów art. 83 ust. 1 oraz art. 24 ust. 6g ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 poz. 1442 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku W. W. z dnia 9.10.2014r. (wpływ do Oddziału 13.10.2014r.) w sprawie zwrotu nienależnie opłaconych składek, odmówił zwrotu nienależnie opłaconych składek z powodu niestwierdzenia nadpłaty podlegającej zwrotowi.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalił okres podlegania W. W. dobrowolnym ubezpieczeniom emerytalno-rentowym. W związku z powyższym pismem z 24.10.2014r. ZUS wskazał prawidłowy okres dobrowolnych ubezpieczeń społecznych i w wyniku uporządkowania zapisów na koncie płatnika powstała nadpłata z tytułu nienależnie opłaconych składek za okres od 09/2000 do 12/2001 w kwocie 2 830,96 zł, która nie podlega zwrotowi z uwagi na przedawnienie możliwości dochodzenia należności (art. 24 ust. 6g pkt. 2).

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła w przepisany prawem trybie i terminie W. W., wnosząc o jej uchylenie. W uzasadnieniu odwołania W. W. wskazała, że zastosowanie w niniejszej sprawie powinien mieć art. 24 ust. 6g pkt. 1 ustawy, ponieważ odwołująca została zawiadomiona o nienależnie zapłaconych składkach i prawidłowych okresach podlegania ubezpieczeniu w październiku 2014r. W ocenie odwołującej założenie, że posiadała wiedzę o odprowadzaniu nienależnych składek i powinna przed upływem 5 lat od ich odprowadzenia wystąpić o zwrot, jest niedopuszczalne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu organ rentowy podtrzymał argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. W. w dniu 6 lutego 2013r. złożyła w organie rentowym druk (...) Zgłoszenie korekty okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym i/lub ubezpieczeniu zdrowotnemu, wskazując okres od 1.05.1999r. do 31.12.2001r.

Z uwagi na powyższe pozwany przeprowadził postępowanie wyjaśniające dotyczące przebiegu podlegania dobrowolnym ubezpieczeniom emerytalno-rentowym i ustalił prawidłowy okres podlegania tym ubezpieczeniom (pismo o znaku (...) z marca 2014 r.). W piśmie tym Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że W. W. podlega dobrowolnym ubezpieczeniom emerytalno-rentowym w okresach:

- od 8.07.2000 r. do 31.08.2000 r.,
- od 16.02.2001 r. do 22.11.2001 r.,
- od 10.074.2001 r. do 25.10.2001 r.,
- od 15.06.2002 r. do 31.12.2002 r.,

natomiast nie podlega tym ubezpieczeniom w okresach:

- od 5.06.2000 r. do 7.07.2000 r.,
- od 1.09.2000 r. do 15.02.2001 r.,
- od 23.11.2000 r. do 9.07.2001 r.,
- 26.10.2001 r. do 14.06.2002 r.

Pismem z dnia 9.10.2014r. odwołująca złożyła wniosek o rozliczenie konta i zwrot nadpłaty.

Z raportu rozliczenia zobowiązań płatnika dla ubezpieczonej W. W. wynika, że na koncie powstała nadpłata składek dotycząca wpłat: z dnia 6.10.2000 r., 9.11.2000 r., 8.12.2000 r., 8.01.2001 r., 8.02.2001 r., 6.03.2001 r., 9.04.2001 r., 10.05.2001 r., 7.06.2001 r., 10.07.2001 r., 6.12.2001 r., 8.01.2002 r. na łączną kwotę 2 830,96 zł.

Pismem z dnia 24 października 2014 r., znak (...) - (...), organ rentowy poinformował odwołującą o prawidłowych okresach podlegania dobrowolnym ubezpieczeniom emerytalno-rentowym oraz o uporządkowaniu konta odwołującej. W piśmie z tym w istocie powielono informacje zawarte w piśmie o znaku (...) z marca 2014 r.; w piśmie nie podano kwoty nienależnie opłaconych składek.

Pismem z dnia 27 października 2014 r. organ rentowy zawiadomił odwołującą o odmowie dokonania zwrotu nienależnie opłaconych składek z powodu przedawnienia prawa do zwrotu, zgodnie z art. 24 ust. 6g ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za okres 09/2000-06/2001, 11-12/2001.

Zaskarżoną decyzją z dnia 21.11.2014r. pozwany organ rentowy odmówił odwołującej zwrotu nienależnie opłaconych składek z powodu niestwierdzenia nadpłaty podlegającej zwrotowi.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach pozwanego organu rentowego.

Sąd przyjął, że dokumenty stanowiące podstawę niniejszego rozstrzygnięcia są prawdziwe i wiarygodne. Nie ma bowiem żadnych podstaw do ich kwestionowania z urzędu, a żadna ze stron nie podniosła zarzutu ich nieprawdziwości. Dokumenty te zostały sporządzone przez właściwe organy i w zakresie ich kompetencji.

Należy podkreślić, że stan faktyczny nie był w niniejszej sprawie kwestią sporną, a rozstrzygnięcie sprowadzało się do analizy prawnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie spór sprowadzał się do tego, czy pozwany słusznie odmówił W. W. zwrotu nadpłaconych składek z uwagi na przedawnienie możliwości dochodzenia należności.

Zasady zwrotu ubezpieczonym nienależnie opłaconych składek zostały uregulowane w art. 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z art. 24 ust. 6a ustawy systemowej, nienależnie opłacone składki podlegają zaliczeniu przez Zakład z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku - na poczet przyszłych składek, chyba że płatnik składek złoży wniosek o zwrot składek, z zastrzeżeniem ust. 6c, 8 i 8d.

Zgodnie z art. 24 ust. 7 tej ustawy (w brzmieniu pierwotnym, obowiązującym do dnia 7.05.2008 r.), zwrotu od Zakładu nienależnie opłaconych składek nie można było dochodzić, jeżeli od daty ich opłacenia upłynęło 5 lat. Od dnia 8.05.2008 r. przepis ten przewidywał, że zwrotu od Zakładu nienależnie opłaconych składek nie można było dochodzić, jeżeli od daty ich opłacenia upłynęło 10 lat.

Przepis art. 24 ust. 7 ustawy systemowej utracił moc z dniem 15.06.2010 r. na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26.05.2010r., sygn. P 29/08 (Dz. nr 105 poz. 668).

Ustawą z dnia 28.04.2011r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011r. nr 138 poz. 808), z dniem 20.07.2011 r. do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wprowadzony został art. 24 ust. 6g, który stanowił początkowo, że nienależnie opłacone składki ulegały przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia:

- 1) otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6b;
- 2) opłacenia składek, w przypadku braku zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6b.

Do nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli nie upłynął jeszcze termin dochodzenia ich zwrotu, stosuje się art. 24 ust. 6b, 6c, 6g i 6h ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą (art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 28.04.2011r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw).

Obecnie przepis art. 24 ust. 6g cyt. ustawy przewiduje, że nienależnie opłacone składki ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia:

- 1) otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6b;
- 2) opłacenia składek, w przypadku braku zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6b.

Zgodnie z art. 24 ust. 6b ustawy systemowej, dodanym z dniem 30.12.1999r. i obowiązującym w tym brzmieniu do dnia 31.12.2002 r., Zakład zawiadamiał płatnika składek o kwocie nienależnie opłaconych składek, które zgodnie z ust. 6a mogą być zwrócone, chyba że nie stanowią więcej niż 5% najniższego wynagrodzenia. Aktualnie w myśl art. 24 ust. 6b ustawy systemowej, Zakład zawiadamia płatnika składek o kwocie nienależnie opłaconych składek, które zgodnie z ust. 6a mogą być zwrócone, chyba że nie przekraczają wysokości kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym.

W niniejszej sprawie nie było sporne, że przedmiotowe składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe zostały nadpłacone. Istota sporu sprowadzała się do stwierdzenia, czy odwołująca miała prawo, by skutecznie domagać się ich zwrotu.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że nie ma podstaw do zwrotu odwołującej nienależnie opłaconych składek. Wszystkie należności z tytułu nienależnie opłaconych składek, jakich zwrotu domagała się odwołująca uległy przedawnieniu na mocy art. 24 ust. 7 ustawy systemowej w pierwotnym brzmieniu przewidującym 5-letni termin przedawnienia. Składki dotyczyły lat 2000-2001, a zatem wydłużenie terminu przedawnienia do lat 10 przez ustawodawcę w roku 2008 nie objęło spornych składek. Zgodnie bowiem z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2008 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2008/67/411), przepis art. 24 ust. 7 ustawy, o której mowa w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się także do składek nienależnie opłaconych w okresie przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli dochodzenie ich zwrotu nie uległo jeszcze przedawnieniu na podstawie dotychczasowych przepisów.

W przypadku odwołującej nie ma również zastosowania cytowany powyżej przepis art. 24 ust. 6g ustawy systemowej. Tę regulację wprowadzoną do ustawy w 2011 r., zgodnie z przepisem przejściowym (art. 5 ust. 3 ustawy zmieniającej) można było stosować tylko do należności nieprzedawnionych. Tymczasem na dzień wejścia w życie ustawy zmieniającej (20.07.2011r.) należności z tytułu spornych składek uległy przedawnieniu po upływie 5 lat od ich opłacenia.

Nawet gdyby przyjąć, że w niniejszej sprawie ma zastosowanie przepis art. 24 ust. 6g ustawy systemowej w obecnym brzmieniu, to pismo wystosowane do odwołującej w dniu 24.10.2014 r. nie spełnia warunków zawiadomienia, o którym mowa w art. 24 ust. 6b ustawy systemowej. W piśmie tym bowiem nie została podana kwota nadpłaconych składek.

Nadto analiza treści przepisu art. 24 ust. 6g ustawy systemowej nakazuje przyjąć, że powyższe zawiadomienie nie może nastąpić po upływie 5 lat od opłacenia składek i nawet jeśli organ rentowy dokona takiego zawiadomienia po upływie w/w terminu, to nie będzie miało ono znaczenia dla możliwości skutecznego domagania się zwrotu nadpłaconych składek, gdyż wówczas już nie nastąpi przedłużenie terminu przedawnienia o 5 lat od chwili owego zawiadomienia.

Natomiast w przypadku braku zawiadomienia, co miało miejsce w okolicznościach niniejszej sprawy, przedawnienie i tak nastąpiłoby po upływie 5 lat od opłacenia składek. Również i na tej podstawie wykluczona zostałaby możliwość zwrotu spornych składek.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd – zgodnie z cytowanymi przepisami prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc – oddalił odwołanie (pkt. 1 wyroku).

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 2 ust.1 i 2 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz.U.2013, poz. 490), mając na uwadze charakter sprawy i nakład pracy pełnomocnika (pkt 2 wyroku).

Odnośnie zasądzonych kosztów Sąd wskazuje, że stosownie do art. 98 § 1 i 3 kpc w związku z art. 99 kpc, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się m. in. wynagrodzenie i wydatki jednego radcy prawnego.

W przepisie art. 98 § 1 kpc wyrażone zostały dwie podstawowe zasady rozstrzygania o kosztach procesu: zasada odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasada kosztów niezbędnych i celowych. Pierwsza oznacza, że strona, która przegrała sprawę, zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi poniesione przez niego koszty procesu. Druga natomiast, że strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi tylko te poniesione koszty procesu, które były

niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W doktrynie podkreśla się, że niezbędność oraz celowość kosztów procesu podlega ocenie sądu i jest uzależniona od konkretnych okoliczności sprawy. Sąd powinien zatem każdorazowo rozważyć, czy czynność, która spowodowała koszty, była w ujęciu obiektywnym potrzebna do realizacji praw strony, a także, czy i do jakiego poziomu poniesione koszty stanowiły – również z obiektywnego punktu widzenia – wydatek konieczny.

Wysokość wynagrodzenia za prowadzenie sprawy przez radcę prawnego, jakie podlega zasądzeniu od przegrywającego sprawę, zależy od treści umowy zawartej przez stronę wygrywającą z jej pełnomocnikiem w granicach stawek taryfowych przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Zgodnie zaś z § 2 ust. 1 i 2 wskazanego rozporządzenia, zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa procesowego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Podstawę zasądzenia opłaty, o której mowa w ust. 1, stanowią stawki minimalne określone w rozdziałach 3 - 4. Opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna, ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy. Z § 4 ust. 1 rozporządzenia wynika, że wysokość stawki minimalnej zależy od wartości przedmiotu sprawy lub jej rodzaju, a w postępowaniu egzekucyjnym - od wartości egzekwowanego roszczenia.

W myśl § 11 ust. 2 rozważanego rozporządzenia, stawki minimalne wynoszą 60 zł w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego.

W kwestii zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 czerwca 2009 roku I UZP 1/09 (LEX nr 518062) uznając, że w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych dotyczącej przeniesienia na członków zarządu spółki zobowiązań spółki za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym powinno być ustalone na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku Nr 163, poz.1349), a nie w oparciu o § 11 ust. 2 tego rozporządzenia. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy odniósł się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 1993 roku II UZP 5/93, OSNCP 1993 nr 11, poz. 194., wskazując, że już w 1993 r. Sąd Najwyższy opowiedział się za ustalaniem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym lub adwokatem w sprawie dotyczącej wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w odniesieniu do wartości przedmiotu sporu, a nie na podstawie § 17 ust. 2 rozporządzenia z dnia 4 czerwca 1992 r., będącego odpowiednikiem § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Mając na uwadze powyższe zgodnie z § 6 pkt 3) cytowanego rozporządzenia podstawę zasądzenia wymienionej opłaty stanowią stawki minimalne określone w rozporządzeniu, która w rozpoznawanej sprawie przy wartości przedmiotu sporu poniżej 5 000 zł wynosi 600 zł.

Pełnomocnik pozwanego organu rentowego domagał się zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a więc stawki minimalnej określonej w § 6 pkt 3) rozporządzenia.

W świetle powołanych wyżej przepisów, Sąd uznał, że czynności dokonane przez pełnomocnika w imieniu strony pozwanej, pozwalają na zasądzenie stawki minimalnej, tj. kwoty 600 zł.

/-/ M. M.

Z/proszę:

1. Odnotować w kontrolce uzasadnień.
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć odwołującej i peł. pozwanego.
3. Przedłożyć za 14 dni lub z apelacją.

P., 6.10.2015 r.